

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 28 yanvar tarixli 62 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında hidrometeorologiyanın inkişaf Proqramı"nın HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ ÜZRƏ TƏDBİRLƏR PLANI ^[2]

Nö	Tədbirin adı	Əsas icraçılar	İcra müddəti
1	2	3	4
Hidrometeorologiya xidmətinin səmərəliliyinin artırılması sahəsində			
1	Hidrometeorologiya xidmətinin operativ fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədi ilə hidrometeoroloji məlumatların QTS-də, ölkələrlə və ölkə daxilində mübadiləsinin həyata keçirilməsi üçün MKM-in tətbiqi		2004 -2006-cı illər
1.1.	MKM-in alınb quraşdırılması və QTS-ə qoşulması		2004-cü il
1.2.	QTS-ə çıxışın regional mərkəz olan Rusiya ilə yanaşı, Türkiyə vasitəsi ilə təmin edilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-cü il
1.3.	Ölkənin hidrometeoroloji şəbəkəsinə daxil olan stansiya və məntəqələrin regional müəssisələr vasitəsi ilə MKM-ə qoşulmasının təmin edilməsi		2004 -2006-cı illər
2	Müvafiq dövlət orqanlarının hidrometeoroloji təminatının təkmilləşdirilməsi		2004 -2010-cu illər
2.1.	Müvafiq dövlət orqanlarına təbii fəlakət xarakterli hadisələr barədə təqdim olunan informasiya bülletenlərinin təkmilləşdirilməsi, verilən informasiyanın yerlərdən alınmış fotosəkillər, CİS-də vizuallaşdırılmış xəritə-sxemlər, peyk məlumatları ilə müşayiət edilməsi		
2.2.	Kənd təsərrüfatı, suvarma, tikinti, energetika və digər sahələrdə müvafiq dövlət orqanlarına təqdim olunması üçün iqlim resursları, yağıntıların rejimi və yerüstü su resursları haqqında aylıq və illik icmallar, habelə iqlim və aqroiqlim xəritələrinin (əsas statistik məlumatların əks olunduğu atlas formasında) hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	2004 -2010-cu illər
3	Əhalinin və kütləvi informasiya vasitələrinin hidrometeoroloji təminatının müasir tələblər səviyyəsində qurulması		2004 -2006-cı illər
3.1.	Yerlərdə VEB-kameraların quraşdırılması, rəqəmli fotoaparatlardan istifadə edilməsi, operativ videomaterialların mərkəzə ötürülməsi və yayımlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2005-ci illər
3.2.	Paytaxtın küçələrində, böyük şəhərlərdə və avtomagistrallarda radio ilə idarə olunan meteoroloji məlumat tablolarının yerləşdirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanları	2004 -2006-cı illər
4	Kənd və meşə təsərrüfatının hidrometeoroloji təminat sisteminin təkmilləşdirilməsi		2004 -2010-cu illər
4.1.	Aqrometeoroloji məlumatların kənd təsərrüfatı sahəsində tətbiqinin genişləndirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	2004 -2006-cı illər
4.2.	Kənd təsərrüfatında su təminatının yaxşılaşdırılması, suvarma suyundan və suvarılan torpaqlardan	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Kənd	2004 -2010-cu illər

	səmərəli istifadə edilməsi məqsədi ilə kənd təsərrüfatı strukturlarının müəyyən edilmiş qaydada aqroiqlim və operativ hidrometeoroloji məlumatlarla təmin edilməsinin təşkili	Təsərrüfatı Nazirliyi, Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	
1	2	3	4
4.3.	Aqrometeoroloji məlumatların bülleten, icmal formasında müasir tələblərə uyğun tərtibatı, kütləvi informasiya vasitələrində aqrometeoroloji şərh və icmalların yayımlanması		2004 -2005-ci illər
4.4.	Aqrometeoroloji məlumatlar bazasının yaradılması və inkişafı, aqrometeoroloqların avtomatlaşdırılmış iş yerlərinin təşkili		2005 -2007-ci illər
4.5.	Aqrometeoroloji proqnoz metodlarının inkişaf etdirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2008-ci illər
4.6.	Aqrometeoroloji müşahidə şəbəkəsinin optimallaşdırılması, müşahidə şəbəkəsinin müasir cihaz və avadanlıqlarla təmin edilməsi, əkin sahələrində və otlalarda torpaqların rütubətliyi üzərində müşahidələrin bərpası, torpaq səthindən buxarlanma üzərində müşahidələrin təşkili		2004 -2006-cı illər
4.7.	Əkin və otlaların müayinələri, torpağın aqrohidroloji xüsusiyyətlərinin tədqiqi üzrə ekspedisiyaların təşkili		2004 -2010-cu illər
5	Dənizlə bağlı fəaliyyət göstərən sənayenin və balıqçılıq sənayesinin meteoroloji təminatı		2004 -2008-ci illər
5.1.	Dənizhidrometeoroloji müşahidə sisteminin MKM-ə qoşulmasının təmin edilməsi		2004 -2005-ci illər
5.2.	Dəniz akvatoriyasında və sahilboyu ərazilərdə müşahidə sisteminin inkişaf etdirilməsi, stansiya və məntəqələrin müasir cihaz və avadanlıqla təmin edilməsi, açıq dənizdə avtomatlaşdırılmış meteoroloji stansiyalar şəbəkəsinin yaradılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2008-ci illər
5.3.	Səngimuğan adasında yeni dəniz hidrometeoroloji stansiyasının açılması		2004 -2005-ci illər
5.4.	Səviyyə dəyişmələrinin sahilboyu zonalara və dəniz akvatoriyasının ekoloji vəziyyətinə təsirinin qiymətləndirilməsi, Xəzərə tökülən çayların deltalarında baş verən dəyişikliklərin əlaqədar elmi tədqiqat institutları ilə birgə öyrənilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	2004 -2007-ci illər
6	Aviasiyanın meteoroloji təminatının keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması ^{ii[3]}		2004 -2010-cu illər
6.1.	Aviameteoroloji stansiyaların MKM-ə qoşulması		2004 -2005-ci illər
6.2.	Ölkə ərazisində beynəlxalq mülki aviasiyanın aeroloji məlumatlara olan tələbatının ödənilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası	2004 -2010-cu illər
6.3.	Avtomatlaşdırılmış aviometeoroloji müşahidə şəbəkəsinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi	Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası	2004-2008-ci illər
6.4.	Aerodromların AMPYS ilə alınmayan aero-sinoptik məlumatlarla, onların vizuallaşdırılmış təhlili sistemləri ilə təmin edilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Dövlət Mülki Aviasiya	2004 -2010-cu illər

		Administrasiyası	
6.5.	Aeroportlarda təhlükəli hava şəraitini xarakterizə edən parametrlərin (şaquli külək sürüşmələri, duman, külək, şimşək və s.) proqnozu sisteminin yaradılması, bu sahədə elmi tədqiqat işlərinin genişləndirilməsi, aerodromlar üzrə proqnozların keyfiyyətinin yoxlanılmasının avtomatlaşdırılmış sisteminin yaradılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası	2004 -2006-cı illər
1	2	3	4
6.6.	Aviameteoroloji təminatı həyata keçirən əsas kadrların RMTM-də ixtisaslarının artırılması, şəxsi heyətə daha çox istifadə olunan xarici dillərin öyrədilməsi	Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası	2004 -2010-cu illər
7	İqlim dəyişmələrinin öyrənilməsi		2004 -2010-cu illər
7.1.	Müvafiq dövlət orqanları, habelə əhali üçün iqlimdə baş verən və baş verə biləcək dəyişikliklər, bununla bağlı problemlər barəsində məlumatlandırma sisteminin inkişaf etdirilməsi, bülletenlərin, icmalların hazırlanması və yayımlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2010-cu illər
7.2.	İqlim müşahidə sistemi potensialının artırılması sahəsində:		
	- müşahidələrin tamlığının və representativliyinin müvafiq tələblərə uyğunluğunun təmin edilməsi;		
	- iqlim dəyişmələrini xarakterizə edən təbii mühitin digər komponentləri üzərində müşahidələrin təşkili;		
	- iqlim məlumatlarının yığılması, yoxlanılması,		
	- təhlili sisteminin inkişaf etdirilməsi;		
	- iqlim məlumatları ilə QİMS-in fəaliyyətində iştirak etmək və toplanmış məlumatların müntəzəm olaraq QİMS mərkəzlərinə ötürülməsi		
7.3.	Parnik qazlarının azaldılması üzrə yeni layihələrin hazırlanması və həyata keçirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Sənaye və Energetika Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Nəqliyyat Nazirliyi	2004-2010-cu illər
7.4.	Alternativ enerji mənbələrindən - günəş, külək, su enerjilərindən istifadə edilməsi üçün əsaslandırılmış tədqiqatların aparılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Sənaye və Energetika Nazirliyi	2004 -2010-cu illər
7.5.	Təsərrüfat sahələrinin iqlim məlumatlarına olan tələbatlarının öyrənilməsi və ödənilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2010-cu illər
7.6.	İqlim məlumatlarının təhlili metodlarının inkişaf etdirilməsi, iqlimlə bağlı müxtəlif xarakteristikaların və indekslərin (quraqlıq, termal, yağıntı, ekstremallıq və s.) müntəzəm hesablanması, indeks kataloqlarının yaradılması, son dövrlərin məlumatları nəzərə alınmaqla, hidrometeoroloji parametrlərin çoxillik normalarının hesablanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2004 -2005-ci illər
7.7.	İqlim məlumatlarının yoxlanılması, iqlim sıralarının bircinsliyinin araşdırılması, kompüter proqramlarının	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2010-cu illər

	inkışaf etdirilməsi və bu sahədə ÜMT-nin İqlim Proqramı ilə daha yaxından əməkdaşlıq edilməsi		
7.8.	İqlim məlumatlarının idarəedilmə kompleksinin yaradılması		2004-2005-ci illər
1	2	3	4
7.9.	İqlim məlumatları bazasının CİS-də vizuallaşdırılması, yeni iqlim atlaslarının hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi	2004-2010-cu illər
7.10.	ÜMT-nin tövsiyəsinə uyğun olaraq internetdə milli iqlim sahifəsinin yaradılması və inkışaf etdirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-cü il
7.11.	ÜMT-nin tövsiyəsinə uyğun olaraq şəhərlərin iqlim və mikroiklimini tədqiq etmək məqsədi ilə xüsusi proqramın hazırlanıb həyata keçirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2004-2006-cı illər
7.12.	ÜMT-nin tövsiyəsinə uyğun olaraq biometeorologiya və iqlimlə bağlı insan sağlamlığının qorunması üzrə xüsusi proqramın yerinə yetirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2004-2006-cı illər
7.13.	İqlim dəyişmələrinin təsirinin qiymətləndirilməsi sahəsində tətbiqi əhəmiyyəti olan elmi tədqiqat işlərinin aşağıdakı istiqamətlərdə yerinə yetirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Sənaye və Energetika Nazirliyi, Nəqliyyat Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi	2004-2010-cu illər
	- global iqlim ssenarilərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasında baş verə biləcək regional və yerli iqlim şəraitinin zonalar üzrə dəyişikliklərinin tədqiqi;		
	- iqlim dəyişmələrinin təsiri nəticəsində kənd təsərrüfatı bitkilərinin və meyvə ağaclarının vegetasiya dövrünün dəyişməsinin tədqiqi;		
	- iqlim dəyişmələrinin insan sağlamlığına təsirinin tədqiqi;		
	- iqlim dəyişmələrinin bioloji müxtəlifliyə təsirinin qiymətləndirilməsi sahəsində araşdırmaların aparılması;		
	- iqlim dəyişmələrinin təsirinə həssas olan iqtisadi zonaların və ekosistemlərin tədqiqi		
7.14.	Azərbaycan Respublikasında atmosferə atılan İEYQ kadastrının müntəzəm olaraq hazırlanması üçün səmərəli sistemin qurulması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Sənaye və Energetika Nazirliyi, Nəqliyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi	2004-2007-ci illər
MİLLİ HİDROMETEOROLOGİYA SİSTEMİNİN İNKİŞAFI SAHƏSİNDƏ			

8	Müşahidə sistemlərinin modernləşdirilməsi, müşahidələrin standartlara uyğunluğunun təmin edilməsi, kompleks avtomatik müşahidə sistemlərinin tətbiqi		2004-2010-cu illər
8.1.	Hidrometeoroloji müşahidə şəbəkəsinə daxil olan stansiya və məntəqələrin modernləşdirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2006-cı illər
1	2	3	4
8.2.	Hidrometeoroloji müşahidə şəbəkəsinin optimallaşdırılması, yüksək dağlıq ərazilərdə, açıq dənizdə, meşə və xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin iqlim xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi məqsədi ilə yeni stansiya və məntəqələrin açılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanları	2004 -2010-cu illər
8.3.	Meteoroloji, hidroloji, aviameteoroloji, dəniz hidrometeoroloji, aeroloji, aktinometrik, ozonometrik müşahidələrin avtomatlaşdırılmış sistemlə aparılmasının təmin edilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2010-cu illər
8.4.	Müasir meteoroloji radar sisteminin alınması quraşdırılması		2005 -2008-ci illər
8.5.	Maştağa və Lənkəran aeroloji stansiyalarının fəaliyyətinin bərpa edilməsi və aeroloji məlumatların QTS-də yayımlanmasının təmin edilməsi		2004 -2005-ci illər
9	Hidrometeoroloji məlumatların yığılması, yoxlanılması, təhlili, arxivləşdirilməsi və istifadəsi sisteminin təkmilləşdirilməsi		2004 -2010-cu illər
9.1.	Hidrometeoroloji məlumatların yığılması, yoxlanılması, təhlili və arxivləşdirilməsinin avtomatlaşdırılmış sisteminin yaradılması		2004 -2006-cı illər
9.2.	Məlumatların kağız daşıyıcılardan elektron daşıyıcılara köçürülməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2010-cu illər
9.3.	Hidrometeoroloji məlumatların istifadə edilməsi üçün kompüter idarəetmə şəbəkəsinin yaradılması		2004 -2007-ci illər
10	Proqnoz və xəbərdarlıq sisteminin inkişaf etdirilməsi		2004 -2008-ci illər
10.1.	Mezomiqyaslı hidrodinamik proqnoz modelinin yaradılması və operativ proqnoz sisteminə daxil edilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2004 -2008-ci illər
10.2.	Statistik proqnoz modellərinin inkişaf etdirilməsi		2004 -2006-cı illər
10.3.	Hidroloji proqnoz modellərinin inkişaf etdirilməsi		2004 -2007-ci illər
11	Çöl-tədqiqat ekspedisiya işlərinin genişləndirilməsi		2004 -2010-cu illər
11.1.	Kür çayı mənsəbində instrumental topoqrafik planalma işlərinin aparılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	
11.2.	Sellərin və təhlükəli daşqınların iri və maksimal su sərfələrinin və başqa ekstremal hidroloji hadisə və proseslərin tədqiqi		

11.3.	Hidrometrik məntəqələrdə topoqrafik işlərin aparılması (planalma)	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004 -2010-cu illər
11.4.	Təbii göllərin öyrənilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	
11.5.	Su ehtiyatlarının tədqiqi üzrə qlyasioloji (buzlaqların tədqiqi) işlərin aparılması		
1	2	3	4
11.6.	Qar uçuğunlarının tədqiqi		
11.7.	Açıq dənizdə yerləşən «əsri kəsimlərdə» Xəzərətrafi ölkələrin müvafiq strukturları ilə birgə müntəzəm (ildə 4 dəfə) dəniz hidrometeoroloji ekspedisiyalarının aparılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	
11.8.	Qarölçmə işlərinin aparılması		
12	Hidrometeoroloji elmi tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi		2004-2010-cu illər
12.1.	Müasir iqlim dəyişmələri və onun ətraf mühitə təsirinin qiymətləndirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2006-cı illər
12.2.	Respublikanın su ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi və çayların daşqın proqnozu metodikasının işlənməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	2004-2005-ci illər
12.3.	Çayların ekoloji axınının tədqiqi		2004-2008-ci illər
12.4.	Çay hövzələrinin hidroekoloji təhlükəsizlik konsepsiyasının hazırlanması		2004-2005-ci illər
12.5.	Meteoroloji və hidroloji quraqlıq hadisələrinin tədqiqi və onların proqnoz metodikalarının işlənilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2007-ci illər
12.6.	Təhlükəli hidrometeoroloji hadisələrin öyrənilməsi və proqnozlaşdırılması		2004-2010-cu illər
12.7.	Xəzər dənizinin hidrometeoroloji rejiminin tədqiqi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2004-2008-ci illər
12.8.	Biometeoroloji tədqiqatların aparılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi	2004-2010-cu illər
13	Hidrometeoroloji ölçü vasitələrinin sınağı, standartlaşdırılması və metroloji təminatının həyata keçirilməsi		2004-2005-ci illər
13.1.	Hidrometeoroloji ölçü vasitələrinin sınağı, standartlaşdırılması və metroloji təminatının həyata keçirilməsi məqsədi ilə müasir tələblərə cavab verən laboratoriyanın yaradılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Agentliyi	2004-cü il
13.2.	Kompleks etalon yoxlama cihazlarının alınması		2004-2005-ci illər
13.3.	Ölçü cihazlarının metroloji təminatının yerində həyata keçirilməsi məqsədi ilə səyyar laboratoriyanın alınması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	
13.4.	Bütün cihazların istehsalçısı, istehsal olunma vaxtı, etibarlılıq müddəti və son yoxlama vaxtı qeyd		2004-cü il

	edilməklə, müşahidə cihaz və avadanlığının kompüter bazasının yaradılması		
14	İxtisasartırma və kadr hazırlığının həyata keçirilməsi		2004-2010-cu illər
14.1.	ÜMT-nin RMTM-də təşkil edilən qısamüddətli və uzunmüddətli seminar və kurslarda kadrların ixtisaslarının artırılmasının təşkili	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2010-cu illər
1	2	3	4
14.2.	Ölkə hüdudlarında texniki və mühəndis kadrlarının ixtisaslarının artırılmasının təşkili	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi	2004-2010-cu illər
14.3.	Hidrometeorologiyanın ayrı-ayrı sahələri üzrə mühəndis kadrlarının hazırlanması və onların Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tədris-təcrübə bazasında istehsalat təcrübəsinin keçirilməsi sahəsində Təhsil Nazirliyi ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi		2004-2010-cu illər
15	Texniki təminatın həyata keçirilməsi		2004-2008-ci illər
15.1.	Hidrometeoroloji məlumatların vizuallaşdırılması, təhlili üçün sinoptika, peyk meteorologiyası, hidroloji proqnoz, aqrometeorologiya, aktinometriya, aerologiya, radiometeorologiya, dəniz hidrometeorologiyası, iqlimşünaslıq sahələri üzrə avtomatlaşdırılmış iş yerlərinin yaradılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2004-2007-ci illər
15.2.	Hidrometeoroloji müşahidə şəbəkəsinin yeni cihaz və avadanlıqlara olan tələbatının ödənilməsi məqsədi ilə meteoroloji, aktinometrik, aeroloji, hidroloji, aqrometeoroloji, dəniz hidro-meteoroloji, aviameteoroloji, radiometeoroloji ölçü cihazlarının və kompüterlərin alınması		2004-2008-ci illər
